

Jälkihuollon kehittäminen tutkimusperustaisesti

Valtakunnalliset lastensuojelupäivät – Tampere 2.10.2019

Johtavat sosiaalityöntekijät Tiia Hipp ja Minna Manelius

tiia.hipp@hel.fi minna.manelius@hel.fi

@tiiahipp

@MManelius

Helsinki

NUORTEN TAUSTOISTA

Tutkimus Helsingin jälkihuoltonuorista, asiakirja-aineisto on kerätty vuonna 2015, 600 asiakkaasta

- **Nuorten jälkihuollon kesto:**
  - jälkihuolto alkoi nuoren ollessa 18-vuotias (74%)
  - päättyi nuoren ollessa 21 vuotta (85% nuorista)
- **Yhdistävänä taustatekijänä oli kasvaminen yhden vanhemman perheessä (61%) tai eroperheessä (59%)**
- **Huostaanotto oli tapahtunut yleisimmin lapsen ollessa yläasteikäinen (44%)**
- **Liki puolella (48%) lapsista sijoituspaikka pysyi samana sijoituksen ajan**
- **Fyysisiä, diagnostisoituja sairauksia oli kolmasosalla (32%) ja psyykkisiä sairauksia 38%:lla nuorista**

NUORTEN TAUSTOISTA

Jälkihuollon päättymishetkellä Helsingin jälkihuoltoon nuorten koulutustaso oli heikohko

- Peruskoulu oli suorittamatta 8%:lla nuorista
- Ammattiin valmistava koulutus oli kesken 57%:lla, lukiotasoiset opinnot 17%:lla ja ammattikorkeakoulu tai yliopisto-opinnot 3%:lla nuorista
- Ammatillisen koulutuksen oli saanut suoritettua 14% nuorista

Eniten haasteita nuorilla oli päivärytmin (40%), rahankäytön (51%) ja päihteiden (25%) käytön osalta. Myös ympärillä olevat luonnolliset sosiaaliset verkostot puuttuivat monelta.

Nuoret käyttivät jälkihuollon palveluja (92%) ja terveystalveluja (68%). Päihdepalvelujen (13%) ja psykiatristen palvelujen (23%) käyttö oli vähäistä, vaikka jälkihuoltoon nuorista neljäsosalla päihteiden käyttö oli päivittäistä ja psyykkisiä ongelmia oli 38%:lla.

HELSINGIN JÄLKIHUOLTO, NUORTEN PALVELUT

Aikuissosiaalityön päällikkö
2 johtavaa sosiaalityöntekijää
Johtava sosiaaliohjaaja

Jälkihuollossa on neljä tiimiä, joissa kaikissa
työskentelee jatkossa

4 sosiaalityöntekijää (16 sostt)
6 sosiaaliohjaajaa (24 soso)

Perheterapeutti on käytettävissä 2 pvä/vko
(systeminen lastensuojelu pilotointi 8/2018-12/2020)

Kaupungin valtuuston 2M € määrärahalta
4 sosiaaliohjaajaa 5/2018-12/2019

Terveystoimittaja 3/2019-

Asiakkaina noin 800 nuorta.

ASUMINEN JA OSTOPALVELUT

Käytettävissä
**307 välivuokrattua
tukiasuntoa.**

Ostamme sosiaaliohjausta
pääsääntöisesti
ulkopaikkakunnilla asuville
– noin 90 nuorta muualla.

SAS-ryhmän kautta noin

30

nuorta laitos/asumispalveluissa.

HAASTEET

Asuntopula

Nuoret eivät saa / hae /
sitoudu / mielenterveys- ja
päihdepalveluihin

Vanhat rakenteet

Palvelut vaativat kehittämistä,
monitoimijaisuus

JÄLKIHUOLLON SUUNNITELMALLINEN TUKI

Prosessin koordinoinnista vastaa
nuoren vastuusosiaalityöntekijä

Suunnitelmallinen tuki
tarkoittaa, että **jokainen nuori saa**

- 1. turvallisen kodin**
- 2. mielekästä päiväohjelmaa**
- 3. luotettavan aikuisen tuekseen**
- 4. peruskoulu ja toinen aste**

Tulee kuulluksi, on osallinen omassa elämässään
ja saa vahvistusta omassa toimijuudessaan.

Palvelulupaus – Ketään ei jätetä.

Suunnitelmallinen tuki toteutetaan

Selvittämällä toimintakyky arjessa
Tarjoamalla ohjausta ja
neuvontaa sekä konkreettista apua
asioiden hoitamiseksi
Antamalla psykososiaalista tukea
Keskustelemalla nuoren
oikeuksista ja velvollisuuksista
Voimavarojen ja vahvuuksien
tunnistamisella, löytämisellä ja
vahvistamisella
Verkostotyöllä
Ryhmätoiminnalla

Palvelu tuotetaan

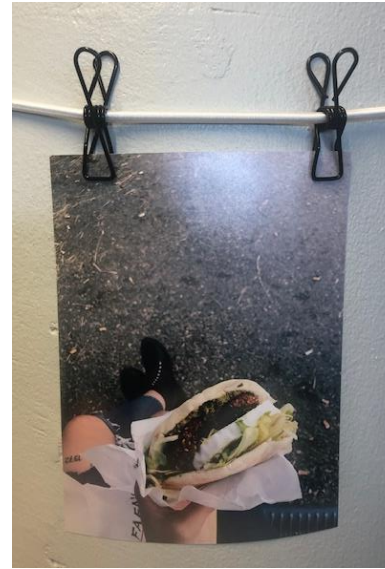
Yksilötyöllä
Työparitapaamisilla
Monitoimijaisella tiimityöllä
Toteuttamalla yhdessä työstetty
asiakassuunnitelma, arvioimalla
sen vaikuttavuutta yhdessä
asiakkaan
ja hänen kanssaan toimivien
läheisten ja
ammattilaisten kanssa

**Asiakasprosessista saatua tietoa hyödynnetään
työn sisällön ja prosessin kehittämiseksi sekä tekemällä
rakenteellista sosiaalityötä**

MITÄ TEEMME?

- Resurssit
- Rakenne
- Sosiaalityön ja sosiaaliohjauksen kehittäminen
- Palveluiden kehittäminen
- Vaikuttamistyö-sosiaalinen raportointi yms.

Systeminen lastensuojelun jälkihuolto

Osallisuus yhteiskuntaan

Menneisyyden käsittely

Arjen sujuvuus ja rytmi

Kuntoutus ja turva

Kannattelevat ja
kannustavat suhteet

LÄHTEET

Helsingin kaupungin jälkihuoltotutkimuksen julkaisuja 2014-2019

Julkaisut tieteellisiin aikakauslehtiin

Häggman-Laitila A, Karki S. & Salohekkilä P. Transition to adult life of young people leaving foster care: A qualitative systematic review, *Children and Youth Services Review* 95 (2018) 134-143.

Häggman-Laitila A, Salohekkilä P, Satka M. & Rynänen Olli-Pekka: The coping of the Finnish young adults after out-of-home care and aftercare services – A document-based analysis, käsikirjoitus, arvioitavana *Social Science and Medicine* –lehdessä

Opinnäytteet Helsingin ja Itä-Suomen yliopistoissa

Soile Kilpeläinen: Päihdeongelmaisten nuorten polku jälkihuoltoasiakkuuden asiakirjoissa. Käytäntötutkimus, Helsingin yliopisto, Valtiotieteellinen tiedekunta, sosiaalityö, 2015.

Sari Eriksson & Riikka Karppinen: Kvantitatiivinen tutkimus Helsingin jälkihuoltonuorten toimintatahtoisuudesta ja palvelujen käytöstä asiakasasiakirjojen valossa vuosina 2013-2015. Pro gradu –tutkielma, Helsingin yliopisto, Valtiotieteellinen tiedekunta, sosiaalityö, 2016.

Katri Toivonen: Sosiaalityön jälkihuollossa olleiden nuorten fyysinen ja psyykinen terveys, . Pro gradu –tutkielma, Itä-Suomen yliopisto, terveystieteiden tiedekunta, hoitotieteen laitos, 2016.

Virpi Heinola: Peruskoulun merkitys ja keskeyttämisen haitat jälkihuoltonuorten näkökulmasta. . Pro gradu –tutkielma, Helsingin yliopisto, Valtiotieteellinen tiedekunta, sosiaalityö, 2017.

Virpi Minkkinen: Sosiaalityön jälkihuollossa olleiden nuorten voimavarat, asetettujen ja saavutettujen tavoitteiden sisältö ja toteutuminen sekä palvelujen käyttö profiileittain: asiakirja-analyysi, . Pro gradu –tutkielma, Itä-Suomen yliopisto, terveystieteiden tiedekunta, hoitotieteen laitos, huom. valmistunuu vasta keväällä 2019

Minna Kaasinen: Sosiaalityön jälkihuollossa olleiden nuorten osallisuus: teemahaastattelututkimus nuorille, . Pro gradu –tutkielma, Itä-Suomen yliopisto, terveystieteiden tiedekunta, hoitotieteen laitos, valmistumassa

Sanni Huttunen: Jälkihuollon työntekijöiden käsitykset nuorten seksuaalisuudesta. Pro gradu –tutkielma, Helsingin yliopisto, Valtiotieteellinen tiedekunta, sosiaalityö 2018.

Maria Arruda da Camara: Lastensuojelun jälkihuollon työntekijöiden asiakaskuvat. Maisterintutkielma, Helsingin yliopisto, Valtiotieteellinen tiedekunta, sosiaalityö 2019.

Eija Erkkilä: Moniammatillinen yhteistyö lastensuojelun jälkihuollon työntekijöiden näkökulmasta. Maisterintutkielma, Helsingin yliopisto, Valtiotieteellinen tiedekunta, sosiaalityö, 2019.

Kansainväliset konferenssiesitykset

Häggman-Laitila A, Salohekkilä P, Tukiala A-K, Pitkänen M, Satka M. Customership profiles and participation of and support and effectiveness of support for young people receiving aftercare provided in social work. Tutkimushankkeen esittely, 4 th European Conference on Mental Health, 10/2015, Riika

Häggman-Laitila A, Salohekkilä P, Rynänen Olli-Pekka: Young people receiving aftercare provided in social work: the predictors of well-being and coping,, 5 th European Conference on Mental Health, 14-16.9.2016, Praha

Satka Mirja & Salohekkilä Pirkko: The coping of the Young Adults after Out-of-home Care and Aftercare Service – a Bayesian analysis. FORSA 2018 conference, 22.11.2018 Helsinki